

Pühalepa valla kodanikuks pühitsemise päev

10. mail kogunesid Hellamaa Perekeskusse 14 viimase aasta jooksul sündinud uut vallakodanikku. Neid tervitas valivanem Ants Orav ja andis neile üle nimelise „hambalusika“.

Pühalepa valla uued kodanikud:

Jandra Liit, Victoria Kuldvee, Loore Koppelmaa, Elisabet Kallas, Uku Härmson, Steven Laupä, Mariliis Murro, Martha-Li Voolma, Gregor Leht, Jaskar Oppar, Markus Saarnak, Erki Kivisilla, Toomas Sõmer ja Karel Kivila.

Palju õnne vanematele ja rõõmsat kasvamist lastele!

Nõidade pidu Suuremõisas

30. aprillil oli Suuremõisas nõidade pidu. Külaskäik oli Kärbla Ühisgümnaasiumi, Palade ja Emmaste Põhikooli ning Käina Gümnaasiumi kolmandad klassid.

Mängisime mitmeid nõiamänge. Esimese mänguga, „Leia nõiast kaaslane teretades“, saime tuttavaks. Veel mängisime ussimängu, „tagumine kamp välja“, potilööki ja luuatantsu.

Nõialuudade konkursis osalesid Kärbla koristusnõiad, kel kõigil olid erinevad koristusluud. Paladel oli metsaluud ja saunaluud, mille küljes olid säraküünlad. Meil oli Hüper-Super luud, mille küljes rippusid rotid, rohukott, taimekott, krepp-paberi ribad ja otsas istus konn, kes teadis kõiki maailma kohti. Käina luual oli küljes GPS. Emmastel oli kileribadest tehtud vahva luud „Teeme ära“, mis võitis luuakursi. Emmaste sai ka diplomi. Kõige ilusama luua valis ülemnõid, kelleks oli Heli Tuisk.

Nõiad said süüa ussidega pannkooki ja juua rohelist nõiajooki, mille sees olid kas kärbsed või ämblik.

Minu arust oli see pidu väga tore, kuigi tavaliselt ei meeldi mulle olla suures rahvahulgas.

Lõpuks pidusai otsa, jätsime hüvasti ning teiste koolide nõiad lahkusid.

Anni Miller, Suuremõisa Põhikooli 3. klass

Vallavolikogu istungilt 22. aprillil 2008

Istungit juhatas volikogu esimees Antti Leigri. Istungist võttis osa 8 volikogu liiget. Istungist võtsid osa vallavanem Ants Orav, abivallavanem Eve Kustala, vallasekretär Riina Lilleõis.

1. Pühalepa Vallavolikogu 26. veebruari 2008 määruse nr 38 „Pühalepa Vallavalitsuse hallatavate asutustena toimivate koolide pedagoogide töötasustamise aluste ja palgamäärade kinnitamine“ muutmine

Otsustati: muuta Pühalepa Vallavolikogu 26. veebruari 2008 määruse nr 38 „Pühalepa Vallavalitsuse hallatavate asutustena toimivate koolide pedagoogide töötasustamise aluste ja palgamäärade kinnitamine“ § 3 lõiget 2 ja sõnastada see järgmiselt:

„Klassijuhataja ülesandeid täitvale õpetajale makstakse lisatasu järgmiselt:

- 1) noorempedagoogile 952 krooni;
- 2) pedagoogile 1008 krooni;
- 3) vanempedagoogile 1152 krooni;
- 4) pedagoog-metoodikule 1391 krooni“.

2. PÄRDI kinnistu detailplaneeringu kehtestamine

Pärdi kinnistu detailplaneeringu koostamine algatati Pühalepa Vallavalitsuse 19.09.2007 korraldusega nr 309 „Detailplaneeringu koostamise algatamine“. Planeering võeti vastu ja suunati avalikule väljapanekule Pühalepa Vallavalitsuse 05.03.2008 korraldusega nr 96 „Detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku väljakuulutamise“. Avaliku väljapaneku 14. märtsist 31. märtsini 2008 kestel ei esitatud planeeringulahenduse kohta ühtegi ettepanekut ega vastuväidet. Hiiu maavanem teeb oma 07.04.2008 kirjas nr 13-2/2008/137-3 „Pärdi kinnistu detailplaneeringu järelvalve“ ettepaneku kehtestada Pärdi kinnistu detailplaneering.

Pühalepa vallavolikogu ehitus- ja planeerimiskomisjoni arutas planeeringut oma 15. aprilli 2008 koosolekul ja tegi volikogule ettepaneku kehtestada Pühalepa vallas Hellamaa külas asuva PÄRDI kinnistu detailplaneering (Dagopen OÜ Projektbüroo töö nr 07-127).

Otsustati: kehtestada Pühalepa vallas Hellamaa külas asuva PÄRDI kinnistu detailplaneering (Dagopen OÜ Projektbüroo töö nr 07-127).

3. LOIGU TN 14 JA NETI/ LOIGU TN 16 maaüksuste detailplaneeringu osaline kehtestamine

LOIGU TN 14 JA NETI/ LOIGU TN 16 maaüksuste detailplaneeringu koostamine algatati Pühalepa Vallavalitsuse 12.07.2006 korraldusega nr 388 „Detailplaneeringu koostamise algatamine“ ja Kärddla Linnavalitsuse 29.06.2006 korraldusega nr 204 „Detailplaneeringu algatamine“. Detailplaneering võeti vastu ja suunati avalikule väljapanekule Pühalepa Vallavalitsuse 05.03.2008 korraldusega nr 97 „Detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku väljakuulutamise“. Planeeringu avalik väljapanek toimus 14. märtsist 31. märtsini 2008. Avaliku väljapaneku kestel ei esitatud planeeringulahenduse kohta ühtegi ettepanekut ega vastuväidet. Hiiu maavanem oma 07.04.2008 kirjas nr 13-2/2008/136-3 „Loigu tn 14 ning Loigu tn 16 ja Neti kinnistute detailplaneeringu järelvalve“ teeb ettepaneku kehtestada detailplaneering. Nimetatud detailplaneeringust asub Pühalepa valla territooriumil Neti kinnistu.

Pühalepa Vallavolikogu ehitus- ja planeerimiskomisjon arutas planeeringut oma 15. aprilli 2008 koosolekul ja kuna nimetatud detailplaneeringust asub Pühalepa valla territooriumil Neti kinnistu, tegi volikogule ettepaneku kehtestada Kärddla linnas/ Pühalepa vallas Tareste külas asuva LOIGU TN 14 JA NETI/ LOIGU TN 16 maaüksuste detailplaneering (Matto Maakorralduse ja Kinnisvarabüroo töö nr MB06_DP2) Neti kinnistu osas.

Otsustati: kehtestada Kärddla linnas/ Pühalepa vallas Tareste külas asuva LOIGU TN 14 JA NETI/ LOIGU TN 16 maaüksuste detailplaneering (Matto Maakorralduse ja Kinnisvarabüroo töö nr MB06_DP2) Neti kinnistu osas.

4. Maaüksuse sihtotstarbe määramine (Päru talu)

Otsustati: määrata Pühalepa vallas Kõlunõmme külas Kanarbiku kinnistu 2. maatüki nimetusega Päru talu (üldpind 0,56 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) sihtotstarbeks elamumaa.

5. Maaüksuse sihtotstarbe määramine (Niidi)

Otsustati: määrata Pühalepa vallas Hiessaare külas Niidi kinnistu (üldpind 5,84 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) jagamise tulemusel tekkivate NIIDI katastriüksuse (üldpind 4,42 ha) sihtotstarbeks maatulundusmaa ja EIBO katastriüksuse (üldpind 14 174 m²) sihtotstarbeks maatulundusmaa.

6. Vallavalitsuse koosseisu muutmine

Otsustati: vabastada Dan Lukas Pühalepa vallavalitsuse liikme kohustustest isikliku avalduse alusel.

7. Pühalepa Vallavolikogu otsuse muutmine (HOL volikokku esindaja valimine)

Vallavolikogu esimees Antti Leigri palus volikogu liikmetel esitada ettepanekud Hiiumaa Omavalitsusliidu volikogusse kandidaatide ülesseadmiseks.

Hiiumaa Omavalitsusliidu volikoguse esindajate valimiseks seati üles järgmine kandidaat: **Andres Onemar**.

Rohkem kandidaate ei esitatud ja volikogu esimees tegi ettepaneku kandidaatide nimekirja sulgeda.

Hääletussedelile kanti Andres Onemari nimi.

Moodustati kolmeliikmeline hääletelugemiskomisjon koosseisus: Katrin Paat, Riina Lilleõis ja Maimu Nõmm.

Peale hääletamist tegi hääletelugemiskomisjon kindlaks järgmist:

Andres Onemar: poolt 7 volikogu liiget, vastu 1 volikogu liiget.

Otsustati: valida Andres Onemar Pühalepa vallast Hiiumaa Omavalitsusliidu volikogusse.

NB! Vallavolikogu ja vallavalitsuse poolt vastu võetud õigusaktidega ja istungite protokollidega on võimalik tutvuda Pühalepa valla koduleheküljel: www.pyhalepa.hiiumaa.ee → Dokumendiregister → Dokumendid.

Tähelepanu, Pühalepa valla külad, külavanemad, MTÜ-d! Jätkub toetuste taotlemine külade omaalgatuslike heakorraprojektide teostamiseks

Pühalepa valla külade omaalgatuslike heakorraprojektide teostamiseks toetuse taotlemise kord:

1. Raha võib taotleda küla arenguks ja heakorra tegemiseks (kraaviääred, teed, teeääred, võsaraie) ning spordi- ja puhkerajatiste rajamiseks ja korrashoiuks, külaseltside ja ettevõtjate koolitamiseks.

2. Taotluste esitamise õigus on külavanematel, külaseltsidel, MTÜ-del, küla aktiivsel esindajal (kui puudub külavanem).

3. Raha taotlemise aluseks on küla poolt koostatud projekt, kus on ära näidatud tegevused ja eelarve.

Märkuseks: Projekti teostamisel eelda-

takse ka küla oma panust (näiteks talgud jne) projekti maksumusse, s.t projekti ei rahastata 100%-liselt.

4. Raha võib taotleda küla poolt esitatud projekti omaosaluse katmiseks.

5. Taotlused esitatakse vallavalitsusele **15. maiks, 1. juuliks ja 1. oktoobriks**.

6. Taotlused vaadatakse läbi kahe nädala

jooksul. Taotlused vaatab läbi vallavalitsus koos vallavolikogu maamajanduskomisjoniga.

7. Otsusest teatakse taotlejatele kirjalt ja rahuldatud taotlused avalikustatakse Pühalepa valla veebilehel ning Pühalepa Teatajas.

halepa Teatajas.

8. Raha taotleja vastutab projektiga rajatud objekti toimimise eest 5 aastat.

Projektitoetuse taotluse vormi on võimalik saada valla veebilehelt: www.pyhalepa.hiiumaa.ee

valides menüüst: **Blanketid → Külade omaalgatuslike heakorraprojektide toetuse taotlus** või vallamajast.

Abi projektide kirjutamisel saab vallamajast telefonil 463 6841.

Pranglimine

Pranglimine on spetsiaalses arvutiprogrammis peastarvutamine aja peale, seepärast on iga sekund arvel.

Suuremõisa Põhikooli viieliikmeline võistkond koosseisus **Maret Sõmer, Kerli Kivi, Allar Esko, Toivo Sikkil, Dagmar Laevameister** osales 18. aprillil Paikusel pranglimise võistkondlikus finaalis. Kohale saabus 20 parimat võistkonda/tiimi, kes selgitati välja varem toimunud maakondlikes võistlustes. Suuremõisa võistkond pääses finaali 14. tulemusega.

Meie võistkonna kolmel vanimal liikmel — Allaril, Toivol, Dagmaril — oli eelnev nädal möödunud reisimise lainel. Nimele käisid nad esmaspäeval Tallinnas preemiareisil ning kolmapäeval-neljapäeval Tartus Haridus- ja Teadusministeeriumis. Seal jõudsid nad tagasi alles öösel vastu reedet. Võis karta, et vähene uneaeg võib võistlusel oma mõju avaldada, kuid õnneks sujus kõik ilusasti ja enamik võistkonna liikmeid tegi ka uue isikliku rekordi.

Saavutasime lõpuks vabariigis 16. koha, millega võib igati rahule jääda, sest punktivahed olid väga väikesed.

Võistlusel sai muuhulgas kaasa elada uue maailmarekordi sünnile, kui Kildu Tiimi esindaja Erki Adams ületas selle hooaja Talendijahi saate võitja Kadi Liis Saare mõne nädala vanu-

se tiptulemuse. 10. mail toimus nelja riigi — Eesti, Läti, Leedu ja Sloveenia — parimate pranglijate võistlus Leedus Birštonase MM-il.

Margus Sõmer, Suuremõisa Põhikooli matemaatikaõpetaja

Kirjanduslik kevad Suuremõisa Põhikoolis

Nõo kool koostöös Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi ning Haridus- ja Teadusministeeriumiga kuulutas välja vabariikliku arvutipõhiste õppevahendite konkursi „Kirjandusraal 2008” 9.–12. klasside õpilastele.

Töö aluseks tuli valida üks järgmistest autoritest: Jaan Kross, Kristiina Ehin, Andrus Kivirähk või Doris Kareva. Kirjaniku loomingu, kirjandusliku mõjukuse, eluloo ja muu oluliseks peetava põhjal tuli koostada PowerPoint-slaididest koosnev esitlus.

Esiõigselt registreerus üle Eesti ligi 40 võistkonda, neist 23 esitasid valmis tööd. Hiiumaalt osales konkursil 12 Suuremõisa Põhikooli 7. ja 9. klassi õpilast. Võistlus toimus kahes vanuserühmas: 9.-10. klass ning 11.-12. klass. 9. klassi õpilastest osales 9 tüdrukut-poissi: Dagmar Laevameister, Jaanika Kutser, Anna Nõmm, Urmo Tubala, Hendrik Saarnak, Riho Havi, Taavi Koppel, Kert Vilt ja Rainis Kirjanen. Kolm 7. klassi poissi — Toivo Sikkil, Allar Esko ja Janar Leigri olid kõige nooremad osalejad.

Žürii valis mõlemast vanuseastmest välja parimad tööd (nooremast 8 ja vanemast 6) esitamiseks 17. aprillil Haridus- ja Teadusministeeriumis Tartus. Meeldivaks üllatuseks oli see, et Hendrik Saarnaki, Urmo Tubala ja Riho Havi PowerPoint-slaididest koosnev esitlus valiti tunnustuse vääriliseks. Esitlus tutvustas Andrus Kivirähki eelkõige inimesena, aga ka prosaisti, näitekirjaniku, fõljetonisti ja kolumnistina.

Kivirähk kirjeldas raamatu kirjutamisprotsessi kui parajat nuhtlust, leides igasuguseid võimalusi, et täna või homme mitte kirjutama hakata. Kuid saab siis suurest laiskusest võitu ja kirjutab seejärel suhteliselt kiiresti, et saaks ruttu kaelast ära. Andrus Kivirähk ütleb: „Valmis teose lihvimine on kui kullassepatöö, mida ma teen heal meelel, kuid mitte lõputult.” Ta on mees, kes teab ussisõnu ja tänu sellele oskusele on ta rikastanud Eesti kirjandust suurepärase teostega.

Õpilaste muljeid:

Meie Tartu-reis oli üsna huvitav. Minu arust läks Rihol, Urmol ja Hendrikul üsna hästi. Ka teiste esitlusi oli põnev vaadata-kuulata. Sain teada erinevaid PowerPoint-esitluse tegemise võimalusi. Käisime poistega ka linna vaatamas: Tartu Ülikooli juures, Raekoja platsil ja Kaarli sillal, kus nägime igasuguseid kujusid erinevatest inimestest ja kust me vaatasime Tartu peale. Raekoja platsil oli väga lahe purskkaev (Allar Esko, 7. klass).

Osavõtjaid oli päris palju ja kuulamist samuti palju. Saime teada kirjanike-luuletajate eluloost, saavutustest, kuulsamatest raamatutest ja natuke nende mõttemaailmast. Lisaks sellele saime veel teada, kuidas kujundada ilusaid slaidide. See oli kasulik ja tore reis, mis pakkus kõigile uusi vajalikke teadmisi (Janar Leigri, 7. klass).

Mulle meeldis reis väga. Sain palju kasulikku teada ja seltskond, kellega seal käisime, oli väga hea. Minu arvates olid need kaks päeva igati kordaläinud ja huvitavad (Dagmar Laevameister, 9. klass).

Soovime edasi öelda tänusõnad Pühalepa Vallavalitsusele suurepärase õppe-preemiareisi eest.

Maikuu keskepaigas, peale 9. klassi lõpureisi Tšehhimaale, soovin korraldada õpilaskonverentsi, kus õpilased tutvustavad Eesti kirjanike ja luuletajate elu ning loomingu PowerPoint-slaidiprogrammi abil.

Marika Mägi

Suuremõisa Põhikooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Ohtlike jäätmete kogumise tulemused

3. mail toimus Pühalepa vallas ohtlike jäätmete äravedu eraisikutelt. Hiiu Autotransile tehti kokku väljakutseid 48, neile lisaks veel mõned „naabrid”, kes olid oma teeotsa ka värki pannud, nende kohta arvet ei peetud. Välja saadeti kaks autot, üks autodest käis vahepeal Kärklase tühjaks laadimas ja läks tagasi, nii et kokku tuli 2,5 koormat.

Koguti ohtlikest jäätmetest: õlifiltreid 3 kg, vana õli 169 kg, värvijäätmeid 580 kg, patareid 6 kg, ravimid 8 kg, aiandusmürki 5 kg, akusid 12 tk, päevavalguslampe 26 tk.

Kodumasinaid oli: külmikuid 42 tk, pesumasinaid, pliite 34, tellereid, raadioid, arvuteid 43 tk, lisaks 2 rösturit, 5 tolmuimejat ja elektripump.

Tänu Hiiu Autotransile ja vala elanikele, kes kasutasid jäätmete ära andmise tasuta võimalust.

Et inimesed jääksid terveks ja nende vara alles

Igal aastal hukub Eestis tuleõnnetustes keskmiselt 130 inimest, enamik neist oma kodus. Enim saab tulekahjusid alguse hooletusest lahtise tule kasutamisel ja hooletust suitsetamisest ning ka küttekolletest ja vanadest elektrijuhtmetest.

Päästeameti poolt on ellu kutsutud projekt „Kodu tuleohutuks”, et tõsta inimeste teadlikkust kodu tuleohutusalastest riskidest ning parandada teadmisi kuidas lihtsate vahenditega oma kodu tuleohutumaks muuta. Ühine eesmärk on, et inimesed jääksid terveks ja nende vara alles.

Kodu peab perele tagama turvatus, selle alla kuulub ka tuleohutus. Alati ei ole sellise keskkonna loomiseks vaja teha suuremahulisi investeeringuid. Suitsuandur, tulekustuti ja tuletekk on tuleohu korral lihtsad abivahendid. Need on ka vahendid, mis on kättesaadavad pea

igas suuremas kaubanduskeskuses.

Tuli levib uskumatult kiiresti. Mõne minutiga võib põlema süttinud ruumis viibimine, kõrge temperatuuri ning mürgaaside tõttu eluohtlikuks muutuda. Suitsuandur reageerib suitsule juba siis, kui tule kustutamine ja saatuslike tagajärgede ärahoidmine on veel jõukohased igapäevasele meile.

Päästeala infotelefon 1524

Päästeala puudutava informatsiooni paremaks edastamiseks inimestele loodi 2007. a päästeala infotelefon 1524, mis töötab ööpäevaringselt. Numbrit saab valida nii lauakui mobiiltelefonilt. Helistamine maksab kohaliku kõne minutihinna.

Millal helistada päästeala infotelefonile 1524?

- kui tahate kutsuda oma koju pääsetöötaja, kes annab nõu kodu

turvalisemaks muutmisel;

- vajate päästeala ametnike kontaktandmeid või vastuvõtuaegasid;
- tahate teada, millistes tingimustes ja kus võib tuld teha;
- soovite täiendavat informatsiooni seoses Päästeameti poolt korraldatavate ennetuskampaaniatega;
- teil on päästealaga seotud küsimus ja te ei tea, kelle poole pöörduda.

Möödunud aastal soetasid Hiiumaa omavalitsused koostöös päästeosakonnaga 910 suitsuandurit. Pääsetöötajad tegid Hiiumaal 225 kodukülastust, mille käigus anti pererahvale tuleohutusalast nõu ning juhiti tähelepanu vajakajäämistele majapidamises tuleohutuse osas.

Kaljo Pihlamets, Hiiumaa ennetustöö vanemspetsialist

Lääne-Eesti päästekeskus

Suuremõisa tuletõrjedepoo jätkab MTÜ-na

Esimesest jaanuarist 2008 lõpetas tegevuse riiklikku päästestruktuuri kuulunud Käina Tugikomando Pühalepa abikomando. Kuid vajadus ja tahe säilitada päästeüksus strateegilises sõlmpunktis, Suuremõisas, jäi alles.

12. veebruaril 2008 asutati MTÜ Suuremõisa Tuletõrjeselts. Praegu paikneb Suuremõisa depoo vaid üks tuletõrjeauto, GAZ-66 veepaagiga 1,6 tonni. Plaanis on aga kindlasti üks suuremahulise veepaagiga auto juurde muretseda, mida kindlasti kaasataks rohkem nii tulekahjudele kui ka teenustöödele. Peamiseks te-

gevussuunaks jääb tuletõrjeseltsi siiski ennetustegevus. Selle üheks väljundiks saab olema kodukülastuste tegemine ja suitsuandurite paigaldamine projekti „Kodu tuleohutuks!” raames ja ohutusalased infotunnid koolilastele. Lisaks korraldab selts koolinoorte päästeringi. 8 koolinoort Suuremõisa Põhikoolist vanuses 13–15 aastat on juba alates oktoobrist 2007 saanud 3–4 korda kuus teadmissi ja oskusi pääste, tuletõrje, liiklusohtuse, esmaabi jmt valdkonnas. Ennetustegevus on ka küttekollete hooldus ja korstnapühkimine.

Kuna MTÜ tegevus võib hõlmata

ka paljusid teisi valdkondi, siis valla-rahva ettepanekud ja ideed on igati teretulnud. Plaanis on korraldada valarahvaga koosolek tuletõrjeseltsi tegevusega seotud päevakajalistel teemadel (jälgi täpsemat reklaami).

Samuti on seal võimalik astuda MTÜ liikmeks. Enda osalemisest on soovitatav ette teatada telefonil **5663 6531**. Küsimuste ja lisainfo sooviga võib pöörduda samale numbrile.

Julget pealehakkamist ja ohutut tegevust!

Silver Treiman, MTÜ Suuremõisa Tuletõrjeseltsi juhataja esimees

Pühalepa valla kevadkontsert

**Reedel, 30. mail
kell 17.00**

**Soera
talumuuseumi
õuel**

Esinevad:

**Suuremõisa ja
Palade
põhikooli
õpilased,
Pühalepa kiriku
naiskoor
„ANNA“,
MõisaProuad,
Pühalepa
Naistekoda,
Pühalepa
Lustilised ja
kitarriõpilased.**

**Info: Klaire Kink
46 36 849; 46
36 840**

MAAKONDLIK LASTE LAULU- VÕISTLUS

**EELVOOR VABARIIK-
LIKULE LAULUVÕIST-
LUSELE „LAULUKA-
RUSSELL“**

**LAUPÄEVAL, 17.
MAIL PALADE PÕHI-
KOOLI SAALIS KELL
16.00**

KIRJANDUS- VÕISTLUS!

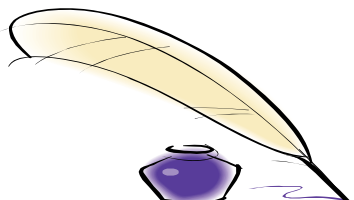
Ootame endiselt kirjatöid
või lihtsalt meenutusi elust
ja inimestest teemal „Tor-
mab me aeg...“

Töid võib esitada Hella-
maa Perekeskusele nii
proosa-, jutustuse kui ka
luulevormis kuni
31. maini.

Ettekandmisele tulevad
teie tööd ühisel kirjandus-
õhtul ja kõigile julgetele,
kes oma kirjatüki meile
saatnud, meeneks midagi
toremat!

Info kirjandusõhtu kohta
jooksvalt vallalehes.

HEAD SULEJOOKSU!

MAIKUU PEREKESKU- SES

LAULUPROOV - 21. ja 28.
mail kell 12.00

TANTSUPROOV - 15., 22. ja
29. mail kell 12.00

KITARRIRING - 18. ja 25.
mail kell 15.00

LASTERING - 25. mail

PASTORITUND - 18. mail
kell 14.00

PEREARSTI VASTUVÕTT
- 21. mail kell 14.00

**PUUETEGA INIMESTE
KOKKUSAAMINE IGAL
ESMASPÄEVAL 10.00–14.00**

PÜHALEPA VALLA LASTE LAULUVÕIST- LUS

**PÜHALEPA
PÄÄSUKE 2008**

**REEDEL, 16. MAIL
KELL 18.00
SUUREMÕISA
LOSSIS**

Euroopa päev

Mis on Euroopa päev ? Euroopa päev – 9. mai – on Euroopa Liidu sünnipäev. Sel kuupäeval 1950. aastal pidas Prantsusmaa tollane välisminister Robert Schuman ajakirjanikele tähelepanuväärse kõne, milles esitatud mõtted panid aluse praegusele Euroopa Liidule.

Otsus hakata 9. maid tähistama Euroopa päevana võeti vastu Euroopa

Liidu tippkohtumisel Milanos 1985. aastal.

Tänaseks on 9. maist saanud üks Euroopa sümbolitest. See on päev, mis annab eurooplastele võimaluse erinevate ürituste kaudu rõhutada ühtsust ja väärtustada kõike seda, mida ühinenud Euroopa on kodanikele andnud.

www.euroopapaev.ee

Kalanduspiirkondade säästva arengu meede 4.1

Hetkel olemasolevast kalavarust ei piisa, et tagada küllaldane teenistus kõigile kalandussektoris hõivatud inimestele. Ülepüügi tagajärjel 90-ndate aastate alguses, aga ka mere bioloogilise mitmekesisuse kiire vähenemise tõttu on kalavarud langenud madalseisu.

Katastroofiliselt on suurenenud kalatoiduliste lindude, eelkõige kormoranide arvukus. Kalade looduslik suremus Hiiumaa rannikumeres läheneb 80%-le. Täna puudub Eesti riigil igasugune tahe kaitsta kalavarusid kormoranide eest. Kormoranide ohjamise kava on aastaid allkirjastamata keskkonnaministri poolt. Samuti asub Hiiumaa kalanduse arenduspiirkond hülgekaitsealade vahetus naabruses, mis toob saart ümbritsevale rannikumere kalavarule lisakoormust.

Kalavarude vähenemisest tulenevalt on kokku kuivanud ka kalapüügist saadav tulu.

Madalate sissetulekute tõttu on jäänud tegemata olulised investeeringud kalanduse infrastruktuuri. Madalad sissetulekud ja ülikeeruline kalapüügilubade omamise süsteem on ilmselt ka mõjuvam põhjus, miks kalurikond vananeb ja noored kutselise kalandusega harva tegelema hakkavad. Kuid kõigile raskustele vaatamata ei ole valdav enamik kalapüügist loobunud ja planeerib ka tulevikus kaluriks jääda.

Kalanduspiirkondade säästva arengu meede on väljatöötatud eesmärgiga toetada kalandussektoris toimunud muudatuste tõttu sotsiaalmajanduslikesse raskustesse sattunud piirkondades tegutsevaid kalureid ja kalandussektorit laiemalt, aidata kaasa kalanduspiirkondade säästvale arengule, elukvaliteedi parandamisele ja ühistegevuse arendamisele.

Kalanduspiirkondade säästva arengu meede on üles ehitatud ühistegevuse alusel alt üles:

- moodustatakse tegevusgrupp — mitte-

tulundusühistu;

- kaardistatakse piirkonna kalanduse kitsaskohad ehk koostatakse tegevuskava;
- ühiselt leitakse kitsaskohtade lahendamiseks vahendid ja lepitakse kokku kõige odavam variant kitsaskoha lahendamiseks, ehk pannakse kokku strateegia.

Euroopa kalandusfond ei rahasta mitetulundusühistu moodustamist ja tegevuskava väljatöötamist.

Euroopa Kalandusfondi rahadega toetatakse kalanduse tegevusgruppe ja antakse toetust tegevusgrupi (MTÜ) tegevuskulude katmiseks järgmisteks tegevusteks:

- strateegia väljatöötamine ja täiendamine;
- strateegia väljatöötamiseks ja täiendamiseks vajalikke oskuste omandamine;
- riigisisese ja rahvusvahelise koostöö arendamine ja koostöövõrgustikus osalemine.

Kalanduspiirkonna arengu strateegia koostamine aitab tegevusgrupil põhjalikumalt piirkonna kalandusega seotud tegemisi läbi mõelda ja aega ning raha otsustavalt kulutada. Strateegia ülesanne on analüüsida olemasolevat olukorda ja püstitada eesmärgid, mida soovitakse saavutada.

Strateegia eesmärkide saavutamiseks antakse Hiiumaa arenduspiirkonnale 43 miljonit EEK projektitoetust, järgmise viie strateegia tegevussuuna elluviimiseks:

- kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamiseks;
- kala või vesiviljelustoodete (kalakasvatuse saaduste) töötlemine ja otseturustamine;
- kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaslustamine;
- tegevuse mitmekesistamine;
- koolitustegevused.

Meetme kõige olulisem eesmärk on luua eeldused kalanduspiirkonna arenguks.

Täna ei vasta Hiiumaa sadamates kala lossimise infrastruktuur kaasaja nõuetele ja vajab rekonstrueerimist. Puuduvad kala sorteerimise liinid, külmkambrid, kütusetanklad, tihti on tõstukid, kaid jms amortiseerunud. See põhjustab kala seoonsust turul, langetab kala kvaliteeti ja hinda kalurile. Lossimiskohtade infrastruktuuri rekonstrueerimise toetamise eesmärk on nende probleemide lahendamine.

Kalapüügi teevad vähetasuvaks ka väikese saagikogustega kaasnevad realiseerimisprobleemid — eelkõige madalad kokkuostuhinnad ja tööstuse vähenenud huvi väikeste kalakoguste vastu. Kala väärindades, külmutades, otseturustust ja kokkuostu organiseerides on piirkonna kaluritel ühiselt võimalik ka neile probleemidele Euroopa Kalandusfondi toetusel lahendusi leida.

Meetme teine ja mitte vähem oluline eesmärk on luua eeldused toimetulekuks oma kodukohas ja toetada neid tegevusi, mida kalur või keegi teine kalandussektorist võiks või tahaks teha kalapüügi ja -töötlemise kõrval või asemel.

Kaluri töö on hooajaline ja ei pea eeldama, et kaluri kogu sissetulek tuleks kalapüügist. Isegi kalurikolhooside ajal töötas valdav osa kaluritest teatud ajal (eriti talvel) muudel tööaladel (kes kalatööstuses, kes metsas jne).

Näiteid võib tuua ka naaberriikidest. Täna Rootsis jagatakse kutselised kalurid täiskohaga ja osalise koormusega püüdjateks. Täiskohaga kaluriks loetakse kalur, kelle kalamüügist laekuv rahsumma moodustab vaid napi kolmandiku keskmise kaluri aasta kogutulust ja kalureid, kes saavad kogu oma sissetuleku kalandusest, on tegelikult väga vähe. Soomes loetakse täieõiguslikuks kutseli-

seks kaluriks see, kes vähemalt 30% oma aasta sissetulekust saab kalapüügist, ja kalurid, kelle kalapüügist saadav sissetuleku osa moodustab 10–30% nende aastasissetulekust, on poolkutselised kalurid. Ülejäänud kutseliste kalurite puhul on tegemist kodutarbekaluritega.

Uuringud on näidanud, et tulevikuperspektiivina, mis aitaks rannakalandusel jätkuda ja tagaks tänasele kalurile vähemalt Eesti keskmise sissetuleku, nägid paljud uuringus osalejad kalandusturismi arendamist ja tegevuste mitmekesistamist.

Mitmekesine majandustegevus võib anda olulist lisa sissetulekut või mõnel juhul seniseid tululikkeid ka täiesti asendada. Mitmekülgset ettevõtjad kohanevad paremini kiiresti muutuvates oludes ja hajutavad riske.

Meede 4.1 toetab ka kalandussektori majandustegevuse mitmekesistamist ning kalandusturismiga seotud infrastruktuuri ehitamist ja teenuste väljarendamist.

Kalanduspiirkonna arengu strateegiat ette valmistades valitaks üheks strateegia

tegevussuunaks ka koolitustegevused, mis peavad olema otseselt seotud strateegia teiste tegevussuundadega (näiteks töötlemise, otseturustamise, müügil kalaketi moodustamise või kalandusturismi valdkonnaga).

Meede 4.1 on esmakordne võimalus rannakaluril taotleda raha EÜ Kalandusfondist. Eestis tegeleb meetme haldamisega Põllumajandusministeeriumi kalamajanduse osakond. Toetussummad liiguvad läbi PRIA. Meetme üheks nõudeks on kaasata kohalikud omavalitsused.

Selleks, et arengupiirkonnas majandada, peab olema tugigrupp ehk mittetulundusühing (MTÜ). MTÜ-s peab osalema 60% arengupiirkonnas kalandusega tegelevatest ettevõtjatest (firmad ja FIED). Meetmest võivad toetust taotleda firmad, kus töötab vähem kui 10 töölisi. MTÜ on avatud kõigile kalandussektori ettevõtjatele.

Et toetus rannakalurile on esmakordne ja toetuse menetlemine ei ühti täpselt põllumeeste toetustega, siis korraldab

initsiatiivgrupp maikuus kõikides omavalitsustes kutselise kalapüügiga, kalatöötlemisega ja kalaturismiga tegelevatele ettevõtjatele koosoleku-arutelu. Jälgige reklaami ja olge agarad osalejad.

Määrust saab lugeda Riigi Teatajas aadressil:

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id12956779> ja Põllumajandusministeeriumi kodulehelt.

Rein Raudsepp

Joonistus: Ott Luuk, Eesti Loodus.

LIKMEANNETUSEST JA KIRIKLIKEST TALITUSTEST EELK HIIUMAA KOGUDUSTES

Eestis ei ole riigikirikut — see tähendab, et iga kogudus on majanduslikult iseseisev. Seega saab kogudus oma tegevuskuludid katta ainult liikmeannetustest, korjandustest ja muudest annetustest ning oma varade kasutamisest. Kirik pole aga mitte ainult organism (Kristuse Ihu), vaid ka organisatsioon. Kiriku, nagu kõikide teistegi organisatsioonide ja ühenduste toimimiseks ning tegutsemiseks on vaja teha ka kuluseid. Näiteks, vastupidiselt levinud eksiarvamusele, ei maksa Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku koguduste vaimulikele, organistidele ega teistele töötajatele palka mitte riik, vaid iga kogudus ise. Selleks, et katta koguduste tegevuskuluseid, on EELK Kirikukogu andnud soovitus, et iga-aastase nimelise liikmeannetuse suurusks võiks olla vähemalt 1% iga koguduseliikme aastasissetulekust.

Liikmeannetuse tegemine ei ole ainult iga täiskasvanud koguduseliikme kohus, vaid eelkõige võimalus ja eesõigus anda oma panus jumalariigi levimiseks ja kasvamiseks meie keskel. Seega väljendub annetuse tegemises või tegematajätmisel otseselt ka meie igapäevane armastus Kristuse ja Tema Kiriku vastu. Paljud kristlased on kogenud, et annetamine ei too endaga kaasa mitte puudust, vaid otse vastupidi — küllust ja õnnistust. Kes annab, sellele antakse. Kes ja-

gab, muutub seeläbi rikkamaks. Andmine ja jagamine on kristlaste jaoks eluviis. Püha Paulus kirjutab: „See on nii: kes kasinasti külvab, see ka lõikab kasinasti, ja kes rohkesti külvab, see ka lõikab rohkesti.“ (2Kr 9:6).

Paraku tuleb tõdeda, et neid koguduseliikmeid, kes on mõistnud liikmeannetuse tegemise vajalikkust ja seda aukohust ka ustavalt täidavad, on aasta-aastalt järjest vähemaks jäänud. Samas aga soovitakse siiski jätkuvalt osa saada kiriklikest talitustest.

Seoses eelnevaga on kõigi Hiiuemaal asuvate EELK koguduste nõukogud kehtestanud alates 2008.a. märtsikuust soovituslikud annetuste määrad osade kiriklike talituste läbiviimise eest neile koguduseliikmetele, kes pole tõsiselt võtnud oma aukohust. Need määrad on järgmised:

laulatustalituse eest 2500 krooni, matusetalituse eest kirikuhoonest ärasaatmisega 2500 krooni, matusetalituse eest kodunt, kalmistult või mujalt ärasaatmisega 2000 krooni.

Nimetatud annetusega toetatakse koguduse tegevust, et oleks võimalik maksta töötasu vaimulikule, organistile, kirkuteenijale, kellamehele ning katta kirkuruumi kasutamise ja talituste läbiviimisega seotud muid kuluseid (küünlad, laululehed jne).

Kõigile ustavatele ja kohusetundlikele koguduseliikmetele (neile, kes viimase kolme aasta jooksul on toetanud oma koguduse tegevust iga-aastase nimelise liikmeannetusega) on aga nimetatud talitused tasuta ja nende läbiviimisega seotud kulud kannab kogudus.

Muude talituste puhul, nagu ristimine, konfirmatsioon (leer), piht, kodune armulaud, haige võidmine, erinevad õnnistamistalitused, jätsid koguduste nõukogud määramata soovitatava annetuse suuruse ning seega on nende talituste puhul annetuse tegemine jäetud talituse soovija enda otsustada.

Kiriklikest talitustest saab lugeda põhjalikumalt www.eelk.ee/teejuht.php ja www.ristimine.ee.

Preester Kristjan Simson
EELK Pühalepa Laurensiuse koguduse
hooldajaõpetaja

Meie valda sündinud:

29. märtsil sündis Piibe ja Teet Kivisilla perre poeg **ERKI**
 16. aprillil sündis Siiri ja Andrus Kivila perre poeg **KAREL**
 24. aprillil sündis Aet ja Margus Sõmeri perre poeg **TOOMAS**

Õnnitleme vanemaid!**Aafrika vajab vabatahtlikke — tule aita võidelda vaesuse, nälja, ja haiguste vastu!**

DRH Holsted'i vabatahtlike kool Taanis valmistab Sind ette 6-kuuliseks vabatahtlikutööks Aafrikas. Täpsemat teavet saad meie eestikeelselt kodulehelt: <http://drh-holsted.seenior.ee>

Enn Ellandi, promootor; DRH Holsted, +45 31685165, volunteer4@drh-holsted.org

Soera Talumuuseum Palade,
 Pühalepa vald, tel: 566 6895

18. mail avab **Soera Talumuuseum** suvise hooaja.
 Kell 13–14 muuseum avatud **tasuta** külastamiseks.
 Kell 14.00 **huumori- ja lauluprogramm Voldemar Kuslapilt**.
 Üritus on tasuta!

Pühalepa kiriku teated

18. mail kl 14.30
 Kolmainupüha missa.
 1. juunil kl 14.30 3. neli-
 pühajärgse pühapäeva
 missa.
 15. juunil kl 14.30 5. ne-
 lipühajärgse pühapäeva
 missa.
 29. juunil kl 14.30 Püha-
 lepa kalmistul Surnuaia-
 püha jumalateenistus.
 Kaasa teenib naiskoor
 „Anna”.

**Pühalepa Vallavalitsus ja
 vallavolikogu õnnitlevad
 maikuu**

**juubilarid ning eakaid
 sünnipäevalisi:**

**TÕNU KESKÜLA
 MARIANNE LÖPPE
 HALJE PALLI
 TAAVI KERVES
 RAIVO JUHE
 ANTS ARU
 VÄRDI TOOMPUU
 KALLE VOOLMA
 EVE KUSTALA
 LEILI LEPISTO
 ALDUR NURK
 HELLA PILPAK
 ELIISE LEES
 LEIDA
 ZELJONAJA
 AMANDA KIMBER
 HILDA
 MAMMUSPUU
 SALME LIIER**

Palju õnne!**Meie hulgast
lahkunud**

AHTO HAVI
 1. mail

**Avaldame sügavat
 kaastunnet lahkunu
 omastele**

VÄRVIKAMPAANIA 2008

Kampaania kestab
 15. maist 15. septembrini 2008.

Vallavalitsus väljastab Pühalepa valla
 elanike registris olevale vallakodanikule
 pitsati ja allkirjaga värvipassi, kuhu märke-
 gitakse värvitava objekti asukoht ja orien-
 teeruv vajaminev värvikogus või värvita-
 vate ruutmeetrite hulk.

Pühalepa valla kodanik saab värvipassi
 alusel Faasion OÜ kauplusest Vivacolori
 värvivärvide jaehinnast 30% allahindlust.
 Info telefonidel 463 6840, 463 6846

**Pühalepa valla leht * Väljaandja: Pühalepa vallavalitsus (tel.: 463 6842) * Kaastöid ootame meiliaadressil:
antti20@hotmail.ee * Kuulutuste, teadete lisamine lehte: tel. 463 6840**